нормативні рамки і стандарти для використання в охороні здоров'я, а також проводити дослідження, спрямовані на оцінку ефективності та безпеки алгоритмів.

Використання точних прогнозів дозволяє адміністраторам у системі охорони здоров'я краще планувати бюджет та розподіляти ресурси. Наприклад, прогнозуючи збільшення захворюваності на певну хворобу, можна завчасно виділити додаткові кошти на закупівлю необхідних медикаментів або підготовку медичного персоналу. Це забезпечує готовність системи охорони здоров'я до можливих викликів та мінімізує ризики дефіциту ресурсів.

Список використаних джерел

1. Beam, A.L., & Kohane, I.S. (2018). Big data and machine learning in health care. *JAMA*, 319(13), 1317-1318. doi: 10.1001/jama.2017.18391.
2. Bibault, J.E., & Xing, L., (2021). Artificial intelligence in epidemiology. *Cancer Radiotherapy*, 25(6-7), 627-629. doi: 10.1016/j.canrad.2021.06.004.
3. Erion, G., Janizek, J.D., Hudelson, C., Utarnachitt, R.B., McCoy, A.M., Sayre, M.R., White, N.J., & Lee, S.-I. (2022). A cost-aware framework for the development of AI models for healthcare applications. *Nature Biomedical Engineering*, 6(12), 1384-1398. doi: 10.1038/s41551-022-00872-8.
4. Johansson, S.V., Svensson, H.G., Bjerrum, E., Schliep, A., Chehreghani, M.H., Tyrchan, C., & Engkvist, O. (2022). Using active learning to develop machine learning models for reaction yield prediction. Molecular Informatics, 41(12), article number e2200043. doi: 10.1002/minf.202200043.
5. Kumar, P., & Gupta, N.S. (2023). Perspective of artificial intelligence in healthcare data management: A journey towards precision medicine. *Computers in Biology and Medicine*, 162, article number 107051. doi: 10.1016/j.compbiomed.2023.107051.
6. Maddox, T.M., Rumsfeld, J.S., & Payne, P.R. (2019). Questions for Artificial Intelligence in health care. *JAMA*, 321(1), 31-32. doi: 10.1001/jama.2018.18932.
7. NL AI Coalitie. (2024). Retrieved from https://nlaic.com/.
8. PyTorch. (2024). Retrieved from https://pytorch.org/.
9. Rathi, P., Deshmukh,R. (2022). Artificial Intelligence in medicine. *Journal of the Association of Physicians of India*, 70(3), 11-12.
10. Ting, D.S., Rim, T.H., Choi, Y.S., & Ledsam, J.R. (2019). Deep learning in medicine. Are we ready? *Annals of the Academy of Medicine of Singapore*, 48(1), 1-4.
11. Verghese, A., Shah, N.H., & Harrington, R.A. (2018). What this computer needs is a physician: Humanism and artificial intelligence. *JAMA*, 319(1), 19-20. doi: 10.1001/jama.2017.19198.
12. Wang, F., & Preininger, A. (2019). AI in health: State of the art, challenges, and future directions. *Yearbook of Medical Informatics*, 28(1), 16-26. doi: 10.1055/s-0039-1677908.

Калініченко Д.І.
Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
аспірант кафедри економічної теорії

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В АРХІТЕКТУРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

В останні роки міжнародні виклики у сфері безпеки набули безпрецедентних значень. Виходячи з цього, уряди багатьох держав переглянули свій підхід до економічних політик, адаптувавши систему до наявних загроз. У цьому контексті необхідно переглянути й трансформацію економічних інститутів, які через безпекові чинники опинились у новій реальності.

Інтегруючи економічну політику з цілями безпеки та оборони, держави збільшують свою здатність протистояти зовнішнім шокам, проваджувати захист критичних секторів та підтримувати суверенітет. Виходячи з цього можна зазначити, що національна безпека може бути досягнута лише на чітко визначеному економічному підґрунті, що має достатню матеріальну,

фінансову та наукову базу: «Говорити про національну безпеку або проєктувати її, не маючи на увазі її економічну складову, подібно до того, як будувати замок з піску впритул до морських хвиль»[1]. Таким чином, економіка є невід'ємною частиною у структурі національної безпеки.

Виділяючи ресурси на оборону та критично важливу інфраструктуру, держави можуть підвищити стійкість до економічних та безпекових потрясінь. Визначення бюджетних пріоритетів також допомагає подолати економічну нерівність, яка може бути джерелом нестабільності. У той же час високий рівень державного боргу може підірвати безпекову політику, роблячи державу вразливою до зовнішнього фінансового тиску[2]. Виходячи з цього можна заявити, що раціональне управління боргом має вирішальне значення для підтримання економічного суверенітету та безпеки. Монетарні цілі у контексті забезпечення сталої політики національної безпеки можуть варіюватися, однак першочерговим має бути підтримка цінової стабільності шляхом інфляційного таргетування. Це особливо актуально для країн з історією нестабільності, спричиненої інфляцією. Таким чином, центральний банк відіграє важливу роль у захисті національної валюти від спекулятивних атак. Наприклад, підтримання резервів та стратегічне використання процентних ставок може стримувати іноземних гравців від дестабілізації валюти[3]. Також варто зазначити, що контроль за експортом стратегічних ресурсів і зменшення залежності від імпорту в ключових секторах (наприклад, оборона, технології) допомагають захистити економіку від потенційної залежності від інших держав.

Враховуючи важливість національної безпеки, можна зауважити, що в умовах сучасного конфлікту інформаційні та психологічні операції стали одним з основних важелів для дестабілізації економічних інституцій. Таким чином, можна розглянути кампанію з дискредитації фінансового регулятора, яка стала частиною ширшої стратегії, що переслідувала кілька цілей: зниження довіри до фінансової системи, підрив стабільності національної валюти та послаблення міжнародної підтримки економічних реформ[4]. Інструментарій охоплював дезінформаційні вкиди щодо монетарної політики, підрив репутації ключових осіб та їхніх рішень, а також звинувачення у створенні тіньових схем обміну валюти. Такі дії були спрямовані на формування негативного образу серед населення та міжнародних партнерів, яке могло створити суспільний тиск на регулятор та ускладнити реалізацію ефективної монетарної політики. Це також могло підірвати співпрацю центрального банку з міжнародними фінансовими установами.

Завдяки стратегічним заходам з розбудови економічної стійкості, комунікації з громадськістю та фінансової стабільності держава може зменшити економічну вразливість. Підтримуючи надійну монетарну політику, можна також і стабілізувати інфляційні очікування, що не лише підтримує економічну стабільність, але й протидіє дезінформаційним зусиллям, спрямованим на посилення невизначеності. Окрім того, прозорість фіскальної політики також може відігравати важливе значення для протидії дезінформаційним кампаніям, які намагаються зобразити економіку як хаотичну або некеровану. Прозорі бюджетні процеси та чітка публічна звітність про результати допомагають запобігти поширенню чуток або дезінформації про фінансову політику уряду[5]. Таким чином сприяючи фіскальній дисципліні, можна не лише забезпечити стійкість державних фінансів, але й протидіяти будь-якому сприйняттю економічної некерованості, яке може посилюватися під впливом спеціальних інформаційних операцій. Варто зазначити, що підвищення медіаграмотності та економічної обізнаності є необхідними заходами протидії дезінформації, які надають можливість громадянам критично оцінювати інформацію, пов'язану з економічною стабільністю. Освітні програми, спрямовані на виявлення дезінформації та розуміння економічних основ, можуть зменшити сприйнятливість громадськості до наративів, що ґрунтуються на страху[6]. Підвищення рівня освіти населення також сприяє підвищенню стійкості, виховуючи більш економічно грамотне населення, яке менш схильне реагувати на чутливі або неправдиві економічні новини.

Список використаних джерел

1. Tatau, I. (2015). Economy as an integral part of national security. Strategic Impact.

2. Маренич А. І. (2014). Про вплив боргової безпеки на фінансову безпеку України. Вісник Банківського університету НБУ.
3. Фінансова фортеця України. Річний звіт 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2023.pdf
4. Що стоїть за інформаційною кампанією з дискредитації НБУ. URL: https://cpd.gov.ua/articles/shho-stoyit-za-informaczijnoyu-kampaniyeyu-z-dyskredytacziyi-nbu/
5. Fiscal Transparency Handbook. URL:: https://doi.org/10.5089/9781484331859.069
6. Національний банк України ініціює Всеукраїнське тестування з фінансової грамотності. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ukrayini-initsiyuye-vseukrayinske-testuvannya-z-finansovoyi-gramotnosti

Калюга А.Р.
Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентка 3 р.н. спеціальності «Економіка»

ДОСТУПНІСТЬ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ ЯК ФУНДАМЕНТ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Протягом останніх років кредитна система України певним чином модифікувалась, пристосувалась до сучасних умов та навчилась функціонувати під час повномасштабної війни. Її фокус наразі спрямований на стабілізацію внутрішньої ситуації, а також на подолання негативних наслідків, що виникають у результаті відсутності сталого економічного стану всередині країни. Усе ж, попри складні умови діяльності та розвитку кредитна система, у загальному продовжує перебувати на етапі реформування та шукає способи проведення модернізації у багатьох напрямках, хоч проблема доступності кредитних ресурсів перестала обмежуватись лише нею у сучасних реаліях. Саме тому в контексті сьогодення традиційне кредитування розглядається на ряду із новими можливостями для фінансування. Разом із наявністю низки гострих проблем, питання доступності позикових коштів постало в основному перед малими та середніми підприємствами, у бік яких доцільно спрямувати значну частину інноваційних рішень та змін, адже вони відіграють важливу роль в українському господарстві, але відчувають все більшу потребу у доступному кредитуванні для підтримки своєї діяльності.

Згідно з даними, викладеними у межах Програми розвитку ООН в Україні на 2024 рік, кількість мікро-, малих та середніх підприємств (далі – МСП) займає наразі 99,98% від усіх суб’єктів господарювання, створюючи 64% доданої вартості та забезпечуючи 74% робочих місць в країні. Таким чином, можна стверджувати, що досі, як і раніше, МСП відіграють ключову роль в економіці України. Хоч у проміжок із 2020 по 2022 рік під час «постпандемічного» кризового періоду на підтримку малих та середніх бізнесів були впроваджені декілька комплексних заходів, такі як державна програма «Доступні кредити 5-7-9» (яка за рахунок зниженої відсоткової ставки зробила процес отримання кредитів легшим у втіленні), механізм портфельних кредитних гарантій, альтернативні методи фінансування, доступне навчання [1], у сучасних реаліях становище МСП не полегшилось, а навіть навпаки на фоні нових викликів ускладнилось. На це вплинуло декілька факторів: тимчасове припинення роботи на деякий період більшості підприємств після початку повномасштабного вторгнення, зменшений рівень використання потужностей, переміщення деяких у нові регіони країни тощо. Таким чином, однією з перших постраждала фінансова сторона, і зараз понад 30% підприємств оцінюють свій фінансовий та економічний стан як «поганий» [2, с. 27-29]. Зокрема, серед перепон у розвитку бізнесу «недоступність кредитних коштів» представники малих та середніх підприємств оцінили в межах найбільших за значущістю проблем, які постають перед ними [3]. Враховуючи загальну спрямованість країни та її систем на диджиталізацію та пошуки альтернативних джерел фінансування підприємств, які були ініційовані і раніше, певні зміни у кредитній системі України та в більшості зміни в отриманні кредитних ресурсів могли б значно полегшити існування та стати корисними у ролі каталізатора розвитку для МСП. Саме тому в основу дослідження в якості